

ването на патриархалния фолклорен бит, в който според собствените му думи *от баща на син ся наследява заедно изкуство и незнание*¹⁷. Плод на това разбиране са неговите идеи за създаване на български фабрики, жп линии, акционерни дружества, насърчителните му писания за българската мореплавателна дружина „Провидение“, както и цялата му книжовна дейност. Неговите икономически анализи и статии за „кахвето“, лена и памука, за „работението на желязото“, „тръсъци на земята“ и „планини, които исфърлят огън“ днес може да звучат наивно, но трезвомислието в тях е повече от романтиката. Неговите домакински, стопански и хигиенни напътствия от „Журнал за наука, занаят и търговия“ (1862) и „Селският лекар“ (1875) ясно демонстрират убеждението му, че просвещението неизбежно трябва да има и битова мярка. Неговият побългарен превод на „Робинзон Крузо“ не е вдъхновен от увлечение по приключенската литература, а е чисто просветителско начинание. Чрез „Чюдесите на Робенсина Крусо“ (1848) Богоров се опитва да отклони вниманието на четящата българска публика от четива като „Чудеса на Света Богородица“ и „Спасение на грешните“, като ѝ предложи нов тип повествование. Разказът за живота и щастливото избавление на корабкрушенеца, попаднал на самотен остров (*средморек*), е модерно душеспасително четиво. Робинзон е първият модерен литературен мит¹⁸, това е просвещенският мит за човека, който успява благодарение на своите рационални усилия, познания и морална устойчивост.

Особено изразителен знак за модерния светоглед на Богоров е отношението му към жената. За него тя е инструмент на цивилизацията, едно разбиране, което за мнозина от неговите съвременници, при това сред образованите, е най-малкото подозрително поради характерно за епохата и трудно преодолимо напластяване на патриархални и ориенталски нагласи. В неговия пътепис „Няколко дена расходка по българските места“ (публикуван във в. „Турция“, 1865-1867) жената е обект на едно постоянно и грижовно-укорително внимание. Ето какво казва по повод на хубавите, но нескопосни и безвкусни в облеклото си хасковлийки:

*Всевишний е направил жената от бяла кост и я е поставил за украсение на света. И наистина няма друго по-хубаво от божиите създания освен жената; тя е днес и инструмент на цивилизацията, следователно тя трябва да се показва колкото може по-хубавица, едно от което ся изискува чистото и приличното ѝ облекло*¹⁹.

За нравите в Сливен отбелязва с неодобрение, че на сватби и други празни-